

FIȘA DISCIPLINEI

Școli de pictură bizantină/Byzantine painting schools

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	Teologie Pastorală
1.4. Domeniul de studii	Teologie
1.5. Ciclul de studii	Master
1.6. Programul de studii / Calificarea	Artă creștină
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Școli de pictură bizantină/Byzantine painting schools			Codul disciplinei	OMR4012
2.2. Titularul activităților de curs	Lect. Univ. dr. Răzvan Alin Trifa				
2.3. Titularul activităților de seminar	Lect. Univ. dr. Răzvan Alin Trifa				
2.4. Anul de studiu	I	2.5. Semestrul	II	2.6. Tipul de evaluare	Examen
2.7. Regimul disciplinei	Obligativ		2.8. Tipul disciplinei	Disciplină fundamentală (DF)	

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					9
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					44
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					35
Tutoriat (consiliere profesională)					2
Examinări					2
Alte activități					2
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				94	
3.8. Total ore pe semestru				150	
3.9. Numărul de credite				6	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Aptitudini de ordin artistic

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Nu este cazul
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Studentii se vor prezenta la seminarii având la ei toate materialele necesare, solicitate în prealabil de catre profesor.

6.1. Competențele dobândite în urma absolvirii programului de studii (se preiau din planul de învățământ)¹

Competențe profesionale	
Codul competenței	Competență
CP1	Contextualizează activitatea artistică Contextualizes the artistic activity
CP4	Pregătește condițiile de lucru personale Prepares personal working conditions
CP5	Adună materiale de referință pentru opera de artă Gathers reference materials for the artwork
Competențe transversale	
Codul competenței	Competență
CT2	Organizează informații, obiective și resurse Organizes information, objects, and resources
CT3	Se exprimă într-un mod creativ Expresses themselves in a creative way

6.2. Rezultatele învățării specifice programului de studii (se preiau din planul de învățământ)²

Rezultatele învățării vizate prin disciplină		
Codul competenței	Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)	Abilități academice specifice (Specific academic skills)
CP1	1. Absolventul cunoaște cadrul normativ specific (canoane iconografice, documente bisericești, legislație a patrimoniului). 1. <i>The graduate knows the specific normative framework (iconographic canons, church documents, heritage legislation).</i>	1. Absolventul analizează contextul concret (spațiu, comunitate, tradiții locale) al proiectului artistic. 1. <i>The graduate analyses the concrete context (space, community, local traditions) of the artistic project.</i>
CP4	2. Absolventul cunoaște cerințele tehnice și de conservare specifice picturii de icoană și artei murale. 2. <i>The graduate knows the technical and conservation requirements specific to icon painting and mural art.</i>	1. Absolventul implementează proceduri de lucru sigure și documentează etapele procesului artistic. 1. <i>The graduate implements safe working procedures and documents the stages of the artistic process.</i>
CP5	3. Absolventul cunoaște sursele de documentare biblice, liturgice, patristice și iconografice relevante. 3. <i>The graduate knows relevant biblical, liturgical, patristic and iconographic documentation sources.</i>	3. Absolventul identifică, colectează și organizează materialele de referință necesare unui proiect. 3. <i>The graduate identifies, collects and organises the reference materials needed for a project.</i>
CT2	Organizează informații, obiective și resurse Organizes information, objects, and resources	...

¹ Se vor prelua din Planul de învățământ al programului de studii acele competențe profesionale și/sau transversale la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa disciplinei. Pentru fiecare competență se va prelua întregul enunț, inclusiv codul competenței, cu formularea care apare în planul de învățământ, fără modificări. Dacă nu se preia nici o competență din oricare din cele două categorii, se șterge linia din tabel aferentă acelei categorii.

² Se menționează rezultatele învățării specifice programului de studiu la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa. Enunțurile, preluate fără modificări din Planul de învățământ în funcție de tipul disciplinei (DF/DS/DC) se trec în dreptul competenței asociate.

CT3	Se exprimă într-un mod creativ Expresses themselves in a creative way	...
------------	--	-----

7. Rezultatele învățării specifice disciplinei

Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)
1. Dezvoltarea și aprofundarea abilității de a recunoaște specificul fiecărei școli de pictură iconografică în parte
2. Dezvoltarea abilității de a lucra în spiritul celor mai importante școli de pictură iconografică
3. Cunoașterea și înțelegerea modului de a obține efectele picturale specifice diferitelor școli, prin utilizarea materialelor contemporane (traditionale și moderne)
4. Cunoașterea tehnicilor și materialelor vechi, dar și contemporane
Abilități academice specifice (Specific academic skills)
1. CT1. Conexiuni și analogii interdisciplinare între studiul tehnicilor artistice și studiul compoziției, culorii, istoriei artei bizantine și al liturgicii.
2. CT2. Obținerea unor competențe practice, cu aplicabilitate directă în executarea icoanelor și frescelor
3. CT3. Observarea, mai ales în urma utilizării a unor tehnici artistice vechi, a necesității efortului și atenției, pentru dobândirea unor rezultate de calitate.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare - învățare	Observații ³
<ul style="list-style-type: none"> Inceputurile artei bizantine. Stilul bizantin și școlile de pictură. 	Expunerea teoretică și vizuală, explicații, dialog, răspunsuri la întrebări	1 prelegere
<ul style="list-style-type: none"> Scoala macedoneană 	Idem	4 prelegeri
<ul style="list-style-type: none"> Scoala cretana 	Idem	4 prelegeri
<ul style="list-style-type: none"> Scoala neobizantină 	Idem	2 prelegeri
<ul style="list-style-type: none"> Pictura bisericească românească 	Idem	1 prelegere
<ul style="list-style-type: none"> Scoala rusă 	Idem	1 prelegere
<ul style="list-style-type: none"> Abordări stilistice contemporane 	Idem	1 prelegere

Bibliografie

Dionisie din Furna, *Erminia picturii bizantine*, Ed. Meridiane, București, 1979.
 Chatzidakis, Manolis, *The Cretan Painter Theophanis, The Holy Monastery of Stavronikita, Mount Athos*, 1986.
Manouil Panselinos ek tou ierou naou tou Protatou, Thessaloniki, 2003.
 Sofianos, Dimitrios Z., Tsigaridas, Efthimios N., *Holy Meteora. The Monastery of Saint Nicholas Anapafsas. History and Art*, Kalambaka, 2003.
Iera Moni Agiou Dionisiou, Agion Oros, 2003.
 Touratsoglou, Ioannis, *Macedonia. History, monuments, museums*, Ekdotike Athenon S.A., Athens, 2000.
 Choulia, Suzanna, Albani, Jenny, *Meteora. Architecture – Painting*, Adam Editions, 1993.
 Provatakis, Th. M., *Mount Athos. History, monuments, tradition*, Klearchos Grigoroudis, Thessaloniki, 2001.
Byzantina kai Metabyzantina Mnemeia ths Thessalonikis, Thessaloniki, 1997.
 Cavarinos, Constantine, *Ghid de iconografie bizantină*, Ed. Sofia, București, 2005.
 Monahia, Iuliana, *Truda iconarului*, Ed. Sofia, București, 2001
 Trifa, Razvan – Alin, *Scoala Macedoneană – spre o reconstituire a opus-ului*, Ed. Arcadia Media, Cluj-Napoca, 2009.

³ De exemplu aspecte organizatorice, recomandări pentru studenți, aspecte specifice legate de curs/seminar cum ar fi invitarea unor practicieni în domeniu etc.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare - învățare	Observații
<ul style="list-style-type: none"> Începuturile artei bizantine. Stilul bizantin și școlile de pictură. 	Expunerea teoretică și vizuală, explicații, dialog, răspunsuri la întrebări	1 prelegere
<ul style="list-style-type: none"> Scoala macedoneana 	Idem	4 prelegeri
<ul style="list-style-type: none"> Scoala cretana 	Idem	4 prelegeri
<ul style="list-style-type: none"> Scoala neobizantina 	Idem	2 prelegeri
<ul style="list-style-type: none"> Pictura bisericească românească 	Idem	1 prelegere
<ul style="list-style-type: none"> Scoala rusă 	Idem	1 prelegere
<ul style="list-style-type: none"> Abordări stilistice contemporane 	Idem	1 prelegere
Bibliografie		

9. Evaluare

Tip activitate	9.1 Criterii de evaluare ⁴	9.2 Metode de evaluare ⁵	9.3 Pondere din nota finală
9.4 Curs	Cunoașterea teoretică amănunțită a etapelor preparării tradiționale și a tuturor tehnicilor legate de pictura iconografică . Cunoașterea specificului fiecărei școli de pictură.	Examen scris, în care se verifică cursul predat și parcurgerea bibliografiei	25%
9.5 Seminar/laborator	Modalitatea și calitatea realizării practice a tuturor temelor date, în funcție de tehnică	Notarea portofoliului de lucrări elaborate atât pe parcursul semestrului cât și pentru examen	75%
9.6 Standard minim de promovare			
<ul style="list-style-type: none"> Cunoașterea teoretică minimală a școlilor de pictură și Realizarea a cel puțin jumătate din portofoliul solicitat 			

10. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)⁶

⁴ Criteriile de evaluare trebuie să reflecte direct rezultatele învățării vizate la nivel de program de studii, respectiv la nivel de disciplină. Mai concret, se evaluează achizițiile de învățare menționate în rezultatele anticipate ale învățării.

⁵ Se recomandă stabilirea atât a metodelor de evaluare finală, cât și a strategiei de evaluare pe parcurs.

⁶ Selectați o singură etichetă, cea care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivește cel mai bine disciplinei. Dacă disciplina tratează tema dezvoltării durabile la modul general (de ex. prin prezentarea/introducerea cadrului general al dezvoltării durabile etc.) atunci se poate alocă eticheta generală de Dezvoltare Durabilă. Dacă niciuna dintre etichete nu descrie disciplina, selectați ultima opțiune: „Nu se aplică nici o etichetă”.

	☐	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă						
								
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
								Nu se aplică nici o etichetă
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Data completării:

08.12.2025

Semnătura titularului de curs

.....

Semnătura titularului de seminar

.....

Data avizării în departament:

...

Semnătura directorului de departament

.....